

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ
КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з науково-методичної та навчальної
роботи

О. Б. Жильцов
« 07 » « 03 » 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СКУЛЬПТУРА

для студентів спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація»
освітній рівень перший (бакалаврський)
освітніх програм 023.00.01 «Образотворче мистецтво»,
023.00.03 «Декоративне мистецтво»

Київ – 2019

Розробник: Рябчук А.В., викладач образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач: Рябчук А.В., викладач образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол № 1 від «16» січня 2019 р.

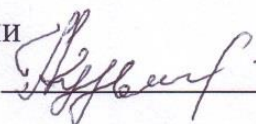
Завідувач кафедри

образотворчого мистецтва О.В.Школьна

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво»

«___» _____ 2019 р.

Гарант освітньо-професійної програми

023.00.01 «Образотворче мистецтво» Г. В. Кузьменко

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво»

«___» _____ 2019 р.

Гарант освітньо-професійної програми

023.00.03 «Декоративне мистецтво» О. В. Коновалова

Робочу програму перевірено

«___» _____ 2019 р.

Заступник директора

з науково-методичної та навчальної роботи А. О. Таранник

Пролонговано:

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» ___ 20__ р., протокол № ___

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» ___ 20__ р., протокол № ___

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» ___ 20__ р., протокол № ___

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «___» ___ 20__ р., протокол № ___

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристики дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	Вибіркова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	5/150	
Курс	2	-
Семестр	4	-
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	-
Обсяг кредитів	5	-
Обсяг годин, в тому числі	150	-
<i>Аудиторні</i>	70	-
<i>Модульний контроль</i>	10	-
<i>Семестровий контроль</i>	-	-
<i>Самостійна робота</i>	70	-
Форма підсумкового контролю	залік	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни підготовка фахівця з високим рівнем мистецької майстерності, формування гармонійно розвинутого спеціаліста з індивідуальною творчою думкою, готового до самостійного творчого вирішення завдань образотворчого мистецтва.

Завдання навчальної дисципліни спрямовано на формування у студентів базових знань і умінь з скульптури, ознайомити студентів зі скульптурою як одним із видів образотворчого мистецтва, оволодіти технологією виконання скульптурних творів, засвоєння навичок роботи з проектуванням та виготовленням рельєфу та круглої композиції.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми спеціальності формуються загальні та фахові компетентності:

Програмні компетентності	Код	Значення компетентності
Загальні компетентності	ЗК 1	Світоглядна: знання предметної області і розуміння специфіки професії; усвідомлення рівних можливостей з гендерних питань; здатність діяти з соціальною відповідальністю і громадянською свідомістю; здатність бути критичним та самокритичним.
	ЗК 2	Громадянська: здатність діяти на підставі етичних суджень; здатність працювати у команді; уміння мотивувати людей і досягати спільних цілей; здатність до конструктивної взаємодії з іншими людьми незалежно від їх походження та особливостей культури при вирішенні питань будь-якого рівня складності; відповідально ставитися до своїх завдань і обов'язків.
	ЗК 6	Самоосвітня: здатність до самонавчання та самоосвіти як умови професійного самозростання та самовдосконалення.

	ЗК 7	Універсальна: здатність самостійно виявляти, висувати й вирішувати проблеми, планувати та розподіляти час; здатність застосовувати знання на практиці, приймати обґрунтовані рішення; готовність адаптуватися і діяти у нових ситуаціях, виявляти і брати на себе ініціативу, підтримувати та зміцнювати дух підприємництва, об'єктивно здійснювати самооцінку та оцінювати якість роботи інших.
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	ФК 1	Організаційна: здатність до організації та проведення творчих заходів мистецького спрямування; готовність до самостійної розробки та реалізації авторських проектів у галузі художньої діяльності; здатність до співпраці з митцями та фахівцями інших спеціальностей в організації та виконанні оригінальних творчих проектів у складі групи.
	ФК 2	Естетико-культурологічна: здатність до естетизації середовища та активної участі у соціокультурному житті; здатність виявляти художні знання, які відображають видову специфіку та взаємодію візуальних мистецтв; здатність до формування сучасного художньо-творчого мислення, застосування набутих знань на практиці.
	ФК 3	Особистісно-креативна: здатність до самостійного прийняття сміливих рішень, генерування нових оригінальних ідей для досягнення творчих цілей; здатність до самокритики задля бажання досягти успіху.
	ФК 4	Художньо-творча: здатність до самовираження у галузі: станкового живопису, вільної, друкованої та комп'ютерної графіки, художньої кераміки, текстилю.
	ФК 6	Практична: здатність застосовувати здобуті знання на практиці, розв'язувати складні задачі в галузі виставкової, галерейної, мистецької, викладацької діяльності

3. Результати навчання за дисципліною

Студент повинен знати: студент повинен знати:

- основні принципи створення скульптурної композиції;
  - фізико-механічні та пластичні властивості скульптурних матеріалів;
  - технологію виготовлення скульптурних виробів
  - способи використання у практичній діяльності досвіду світового та вітчизняного візуального мистецтва, методів та авторських прийомів провідних художників-керамістів;
  - методи та засоби виявлення й відображення графічної пластики композиційного рішення в проектуванні та виготовленні власного виробу;
  - технологічні властивості керамічних матеріалів та можливості їх використання у власній творчості.
- вміти:
- працювати з проектним матеріалом;

- володіти прийомами графічної та пластичної розробки поверхні та її трансформації в об'ємні елементи;
- користуватися виражальними можливостями проектно-графічних засобів для створення площинних та об'ємно-просторових композицій;
- творчо застосовувати знання щодо особливостей технологій виготовлення кераміки та професійного застосування її виразних можливостей у мистецтві.

Програмні результати навчання:

Код	Значення програмного результату
ПРН 1	Здатність діяти в соціумі з урахуванням світоглядних орієнтирів інших членів суспільства, організувати самостійне навчання і працю.
ПРН 2	Здатність усвідомлювати власну причетність до традицій і цінностей національної культури, спрямовувати власну творчість на актуальні проблеми соціуму, дотримуватися етичних принципів у професійній діяльності.
ПРН 3	Володіння методами міжособистісних комунікацій, дотримуючись норм толерантності. Здатність до творчого та професійно-ділового спілкування із застосуванням фахової термінології.
ПРН 5	Здатність здійснювати мистецьку та культурно-просвітницьку діяльність.
ПРН 6	Здатність до навчання та самостійної науково-дослідної діяльності
ПРН 7	Знання сучасних наукових досягнень, в тому числі у міждисциплінарній галузі, здатність вести самостійну дослідницьку діяльність у галузі мистецтва на базі отриманих знань з фахових дисциплін
ПРН 8	Уміння брати на себе функції лідера у колективі, організувати роботу художніх колективів, виконувати оригінальні творчі проекти, проводити майстер-класи, дискусії на мистецьку тематику.
ПРН 9	Уміння використовувати характерні особливості художньо-образної мови різних видів та жанрів візуального мистецтва, розуміння зв'язків образотворчого мистецтва з іншими видами мистецтва, природним і культурним середовищем життєдіяльності людини.
ПРН 10	Уміння генерувати та втілювати нові оригінальні ідеї для досягнення творчих цілей. Готовність підвищити рівень власних професійних компетентностей, вивчати досвід роботи провідних зарубіжних та українських митців.
ПРН 14	Готовність реалізовувати на практиці власну концепцію творчого проекту, спираючись на передовий досвід вітчизняних і зарубіжних митців, здатність застосовувати набуті теоретичні та практичні знання і навички.
ПРН 15	Володіння фаховою термінологією, методами та прийомами професійної діяльності, здатність відповідати за результати своєї праці.
ПРН 16	Знання етичних, соціальних норм та прав людини, готовність до професійної діяльності у соціокультурному житті.
ПРН 17	Здатність взаємодіяти з оточуючим соціальним середовищем, будувати партнерські стосунки на засадах толерантності, взаємоповаги та співтворчості.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна					
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль I. Пластика поверхні: рельєф.							
Тема 1. Вступ. Мета й завдання курсу. Види скульптури Рельєфне зображення на площині Рельєф рослинного характеру.	12			12			
Тема 2. Рельєфне зображення тварини на площині	44			16			28
<i>Модульний контроль</i>	4						
Разом	60			28			28
Змістовий модуль II. Художня стилізація образу в скульптурі. Засоби образної виразності об'ємної композиції.							
Тема 3. Засоби образної виразності в скульптурі. Анімалістична скульптура малих форм.	42			16			26
Тема 4. Створення творчої скульптурної композиції малих форм	42			26			16
<i>Модульний контроль</i>	6						
Разом	90			42			42
<i>Підготовка та проходження контрольних заходів</i>							
Усього	150			70			70

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Пластика поверхні: рельєф

Тема 1. Вступ. Мета й завдання курсу. Види скульптури. Рельєфне зображення на площині. Рельєф рослинного змісту (12 год.)

Вступ. Мета й завдання курсу. Основні принципи створення скульптури. Формування певних навичок та способів роботи з матеріалом.

Використання рельєфу та контр-рельєфу в площині. Виконання пласти в техніці заглибленого рельєфу, використовуючи стилізовані зображення рослин за принципом силуетності .

Вимоги до завдання: Розробити ескіз декоративного панно, використовуючи стилізовані зображення рослин за принципом силуетності. Композиція, побудована за принципом симетрії або асиметрії, повинна максимально розкрити задум автора та виявити його художню виразність.

Підготувати глиняний пласт. Перенесення композицію ескізу продавлюванням зображення на глиняній заготовці, щоб утворився заглиблений рельєф. Довершити композицію за допомогою додаткових пластичних елементів та про ліплення деталей.

Послідовність виконання завдання:

1. Пошук та аналіз зображень рельєфу на прикладі скульптурних зразків.
2. Підбір допоміжних матеріалів та інструментів для роботи.
3. Виконати оригінальну композицію відповідно завдання із глини.

Рекомендовані джерела:

Основна: 1, 2, 3, 4, 5

Тема 2. Рельєфне зображення тварини на площині (16 год.)

Засоби образної виразності в скульптурі на прикладі зразків світового образотворчого мистецтва. Виконання пласту в рельєфу стилізовані зображення тварини за принципом силуетності .

Вимоги до завдання: Розробити ескіз декоративного панно, використовуючи стилізовані зображення тварини за принципом силуетності. Композиція, побудована за принципом симетрії або асиметрії, повинна максимально розкрити задум автора та виявити його художню виразність.

Підготувати глиняний пласт. Перенесення композицію ескізу продавлнюванням зображення на глиняній заготовці, щоб утворився рельєф. Довершити композицію за допомогою додаткових пластичних елементів та про ліплення деталей.

Послідовність виконання завдання:

1. Пошук та аналіз зображень рельєфу на прикладі скульптурних зразків.
2. Підбір допоміжних матеріалів та інструментів для роботи.
3. Виконати оригінальну композицію відповідно завдання із глини.
4. Особливості образної виразності та декоративної стилізації тварин в скульптурі.

Рекомендовані джерела:

Основна: 1, 2, 3, 4, 5

Змістовий модуль II. Художня стилізація образу в скульптурі. Засоби образної виразності об'ємної композиції.

Тема 3. Засоби образної виразності в скульптурі. Анімалістична скульптура малих форм (16 год.)

Знайомство з законами побудови об'ємної композиції, вміння бачити пропорційні співвідношення пластики та форми . Спрямованість на цілісне та узагальнене сприйняття форми та передачу пропорційних співвідношень мас в просторі. Аналітичне сприймання зразків малої пластики. Виготовлення простої об'ємно-просторової композиції.

Вимоги до завдання: Створити об'ємно-просторову дрібну пластику за власним ескізом.

У виготовленні композиції керуватись основними принципами скульптури – трьохмірного зображення.

Послідовність виконання завдання:

1. Підбір допоміжних матеріалів та інструментів для роботи.

- Виконати оригінальну композицію відповідно завдання із глини.

Рекомендовані джерела:

Основна: 1, 2, 3, 4, 5

Тема 4. Створення творчої скульптурної композиції малих форм (26 год.)

Пошук та вивчення зразків зображень тварини та людини в скульптурі.
Аналіз стилістичних та художніх рішень тварини та людини в скульптурі.
Розробка ескізу. Створення власної об'ємної композиції малих форм використовуючи пластичні виражальні можливості скульптури.

Послідовність виконання завдання:

- Пошук та аналіз зображень в скульптурі.
- Підбір допоміжних матеріалів та інструментів для роботи.
- Виконати оригінальну композицію відповідно завдання із глини.

Рекомендовані джерела:

Основна: 1, 2, 3, 4, 5

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	Не передбачено навчальним планом			
Відвідування семінарських занять	1	Не передбачено навчальним планом			
Відвідування практичних занять	1	14	14	21	21
Робота на семінарському занятті	10	Не передбачено навчальним планом			
Робота на практичному занятті	10	2	20	2	20
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	Не передбачено навчальним планом			
Виконання завдань для самостійної роботи (оцінюється як творча)	30	1	30	2	60
Модульний контроль (перегляд)	25	1	25	1	25
Разом		-	89	-	126
Максимальна кількість балів:		215			
Розрахунок коефіцієнта:		$215 : 100 = 2,15$			

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Змістовий модуль I. Пластика поверхні рельєф.

Тема 2. Рельєфне зображення тварини на площині (28 год.)

Створення ескізу декоративного зображення з використанням рослин і тварин за принципом скульптури.

Вимоги до завдання: Ознайомитись з видами та способами декорування художньої кераміки, технологіями виконання рельєфу та контр

рельєфу. Пошук та аналіз зображень витинанок в декоративному мистецтві. Створити декоративну композицію використовуючи виражальні можливості фактури та рельєфу.

Послідовність виконання завдання:

1. Пошук та вивчення зразків в скульптурі (виконання 20 пошукових ескізів).
2. Виконати ескіз об'ємної композиції.

Рекомендовані джерела:

Основна: 1, 2, 3, 4, 5

Змістовий модуль II. Художня стилізація образу в скульптурі.

Засоби образної виразності об'ємної композиції

Тема 3. Засоби образної виразності в скульптурі. Анімалістична скульптура малих форм (26 год.)

Створення ескізу об'ємно-просторової її пластики.

Вимоги до завдання: Ознайомитись з особливостями стилізації тварин на прикладі зразків образотворчого мистецтва. Здійснити пошук та вивчення зразків скульптури. Створити ескіз об'ємної композиції, враховуючи пластичні виражальні можливості скульптури.

Послідовність виконання завдання:

1. Пошук та вивчення зразків стилізації тварин в скульптурі.
2. Виконати ряд пошукових ескізів принципового вирішення композиції на папері А4 (виконання 20 пошукових ескізів).

Рекомендовані джерела:

Основна: 1, 2, 3, 4, 5

Тема 4. Створення скульптурної композиції малих форм (16 год.)

Вимоги до завдання: Пошук та вивчення зразків зображень тварини та людини в скульптурі. Аналіз стилістичних та художніх рішень тварини та людини в скульптурі. Розробка ескізу. Створення власної об'ємної композиції малих форм використовуючи пластичні виражальні можливості скульптури.

Послідовність виконання завдання:

1. Пошук та вивчення зразків стилізації тварини та людини в скульптурі.
2. Виконати ряд пошукових ескізів принципового вирішення композиції на папері А4 (виконання 20 пошукових ескізів).

Рекомендовані джерела:

Основна: 1, 2, 3, 4, 5

Критерії оцінювання рівня виконання завдань для самостійної роботи:

1. своєчасність виконання;
2. повнота обсягу виконання;
3. якість виконання;
4. самостійність виконання;

5. виявлення ініціативності;
6. виявлення творчого підходу.

6.3. *Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання*

Модульний контроль здійснюється по закінченні модуля у вигляді перегляду робіт за визначений період за елементами змістового модулю.

Критерії оцінювання	Кількість балів
Роботи відповідають завданням, оригінальні за композицією, охайні.	21 – 25
Роботи відповідають завданням, відчувається творчий підхід до виконання, але є несуттєві недоліки в композиційних побудовах.	17 – 20
Достатній рівень виконання композиції, проте є суттєві композиційні недоліки, невдалий вибір прийомів.	13 – 16
Роботи частково відповідають завданням, невдалий вибір прийомів, значні технічні помилки.	9 – 12
Низький рівень виконання робіт. Невизначеність композиції, відсутність цілісності мотиву, неохайність виконання.	5 – 8
Роботи не відповідають завданням, роботи неохайні, значні композиційні та технічні, технологічні помилки, не завершені.	1 – 4

6.4. *Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання*

У 4 семестрі семестровий контроль з дисципліни «Скульптура» проводиться у формі підсумкового модульного контролю (заліку), який виставляється, як сума балів за всі форми роботи протягом півріччя.

6.5. *Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.*

У 4 семестрі семестровий контроль з дисципліни «Скульптура» проводиться у формі підсумкового модульного контролю (заліку), який виставляється, як сума балів за всі форми роботи протягом півріччя.

6.6. *Шкала відповідності оцінок*

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична картка дисципліни «Скульптура»

Модулі	Змістовий модуль I		Змістовий модуль II	
Назва модуля	Пластика поверхні: рельєф		Художня стилізація образу в скульптурі. Засоби образної виразності об'ємної композиції	
Кількість балів за модуль	89 балів		126 балів	
Теми лекцій				
Теми практичних занять	Тема 1. Вступ. Мета й завдання курсу. Види скульптури Рельєфне зображення на площині Рельєф рослинного характеру (6 балів за відвідування + 10 балів за роботу = 16 балів)	Тема 2. Рельєфне зображення тварини на площині (8 балів за відвідування + 10 балів за роботу = 18 балів)	Тема 3. Засоби образної виразності в скульптурі. Анімалістична скульптура малих форм (8 балів за відвідування + 10 балів за роботу = 18 балів)	Тема 4. Створення творчої скульптурної композиції малих форм (13 балів за відвідування + 10 балів за роботу = 23 бали)
Самостійна робота		П 6.2. (30 балів)	П 6.2. (30 балів)	П 6.2. (30 балів)
Види поточного контролю	МКР № 1 (25 балів)		МКР № 2 (25 балів)	
Підсумковий рейтинговий бал	215 балів (коефіцієнт визначення успішності – $215 : 100 = 2,15$)			

8. Рекомендовані джерела

Основні:

1. Мельник А.А. Основные закономерности построения скульптурного рельефа: Учеб. пособие для средн. проф.-техн. училищ / А. А. Мельник. – М.: Высш. шк., 1985. – 112 с., ил. (Наявний в електронному репозиторії: <http://elib.kubg.edu.ua/2112/>)
2. Русинова О. Е. Образец для подражания: Этьен-Морис Фальконе, скульптура и литература / Ольга Русинова – СПб.: Издательство Европейского университета в Санкт-Петербурге, 2012. – 212 с., [32] с. ил. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірника)
3. Пугаченкова Г. А. Искусство Гандхары / Г. А. Пугаченкова. – М.: «Искусство», 1982. – 196 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірника)
4. Иоханнес Иттен. Искусство Формы. Мой фотокурс в Баухаузе и других школах / Пер. с нем. Л. Монахова; худ. узд. Д. Аронов. – М.: Издательство «Д. Аронов», 2001. – 137 с. (Наявний в електронному репозиторії: <http://elib.kubg.edu.ua/2737/>)
5. Воронов Н. В. Советская монументальная скульптура 1960-1980 / Н. В. Воронов. – М.: Искусство, 1984. – 224 с. (Наявний в бібліотеці Університету в кількості 1 примірника)